VIRIGINIA WOOLF • **Dalgalar**

© 2001 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Edebiyatı / 1. BASIM
2001-2019, İstanbul (12 baskı)

The Waves
© Önsöz: Maria Dibattista, "Virginia Woolf",
Adrian Poole, *Cambridge Companion to English Novelists*,
Cambridge University Press, 2009
Önsöz'ün yayın hakları PLS Clear aracılığıyla
Cambridge University Press'ten alınmıştır.

İletişim Yayınları 756 • İletişim 168
ISBN-13: 978-975-05-3532-1
© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM
1. Baskı 2023, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge
YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Necdet Dümelli, Barış Özkul
KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VIRGINIA WOOLF

Dalgalar

The Waves

ÇEVİREN

Müge Günay

MARIA DIBATTISTA'NIN ÖNSÖZÜYLE

iletişim

VIRGINIA WOOLF Adeline Virginia Stephen ismiyle 25 Ocak 1882'de dünyaya geldi. Annesi Julia J. Duckworth yayıncı bir aileden geliyordu; babası Leslie Stephen ise edebiyat eleştirmeniydi ve Henry James, George Eliot gibi yazarların ahbabıydı. Hyde Park Gate'teki evde doğdu, büyüdü ve eğitim gördü. Erken yaştan itibaren babasına çok bağlıydı; aynı yakınlığa sahip olmadığı annesini küçüklüğünde kaybetti. Babası birkaç yıl sonra, 1904'te öldüğünde, kardeşleriyle birlikte Bloomsbury'de bir eve taşındılar. Ressam ablası Vanessa, edebiyat ve sanat eleştirmeni Clive Bell'le evlendi. Taşındıkları ev, Bloomsbury Grubu'nun faaliyet merkezi haline geldi. Virginia, 1905'ten itibaren edebiyat eleştirileri yazmaya başladı. Vanessa ve Violet Dickinson'la birlikte Yunanistan'a gittiğinde, çantasında Homeros'un *Odysseia*'sını taşıyordu. 1912'de, Seylon'daki (Sri Lanka) vazifesinden yeni dönmüş siyasi teorisyen Leonard Woolf'la evlendi. Bloomsbury Grubu'ndakilerin çoğu gibi, Leonard Woolf da vicdani retçiydi ve Birinci Dünya Savaşı'na katılmadı. 1915'te ilk romanı *Dışa Yolculuk* yayımlandı. 1917'de Leonard'la Hogarth Press'i kurdular; kendisi ve çevresindekilerce yazılan eserlerin yanı sıra, Joyce'un *Ulysses*'inin ilk birkaç bölümünü de 1919'da yayımladılar. İkinci romanı *Gece ve Gündüz* aynı yıl yayımlandı. 1922'de yayımlanan üçüncü romanı *Jacob'ın Odası*'nda, genç yaşta ölen kardeşi Thoby'nin hayatını hikâyeleştirdi. *Mrs. Dalloway* (1925) ve *Deniz Feneri* (1927) gibi romanlarıyla özgün üslubunda ustalığa erişti ve İngiliz modernist edebiyatın önde gelen isimlerinden biri haline geldi. Erken yaştan itibaren faaliyet gösterdiği cinsiyet eşitliği ve medeni haklar meselesine, Cambridge'te verdiği bir dizi dersten derlediği ve feminist yazının köşe taşlarından biri olan *Kendine Ait Bir Oda* (1929) ile döndü. Bloomsbury Grubu'ndakilerin çoğu gibi Woolf da özgür cinselliğe inanıyordu; yazar Vita Sackville-West'le uzun süreli bir ilişkisi oldu. Vita, 1928 tarihli kurmaca biyografisi *Orlando*'nun kahramanına ilham kaynağı olmuştur. Merkezinde bulunduğu Bloomsbury Grubu'nun iki savaş arası İngiltere'sinin entelektüel hayatına muazzam bir katkısı olmuştur; E.M. Forster, Lytton Strachey gibi yazarların yanı sıra ablası Vanessa Bell ve Roger Fry gibi ressamlar, filozof G.E. Moore ve ekonomist Maynard Keynes de bu gruba mensuptu. 1930'lardan itibaren Avrupa'da yükselen faşizm, grubun faaliyetlerini sekteye uğrattı. Olgunluk dönemi eseri *Dalgalar* (1931) altı karakterin çocukluktan yaşlılığa hayatlarını izleyen, manzum öğeler taşıyan bir romandır. Bunu Elizabeth Browning'in köpeğinin biyografisi *Flush* (1933) ve *Yıllar* (1937) izledi. *Üç Gine*'de (1938) faşizme karşı düşüncelerini gizlemeden yazdı. İkinci Dünya Savaşı'nda Londra'ya düşen bombalar evini yok etti. Virginia Woolf ömrü boyunca fiziksel hastalıklar, ağır baş ağrıları, krizler ve bunalımlarla mücadele etmiştir; bu iç hesaplaşmaları eserlerini derinleştirmiş, renklendirmiştir. Girdiği son bunalımdan ise çıkamadı; 28 Mart 1941'de, paltosunun ceplerini çakıl taşlarıyla doldurarak Sussex'teki evinin yakınlarındaki Ouse Nehri'nde intihar etti. Woolf'un ölü bedeni intiharından iki hafta sonra bulundu; Leonard onun küllerini Monk's House'taki bir karaağacın altına gömdü. Virginia Woolf, ardında muazzam bir yaşam enerjisiyle, insaniyetle, ince bir gözlem ve mizah duygusuyla yüklediği eserler bırakmıştır.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER *7*

KRONOLOJİ *11*

ÖNSÖZ
VIRGINIA WOOLF / MARIA DIBATTISTA *21*

Dalgalar

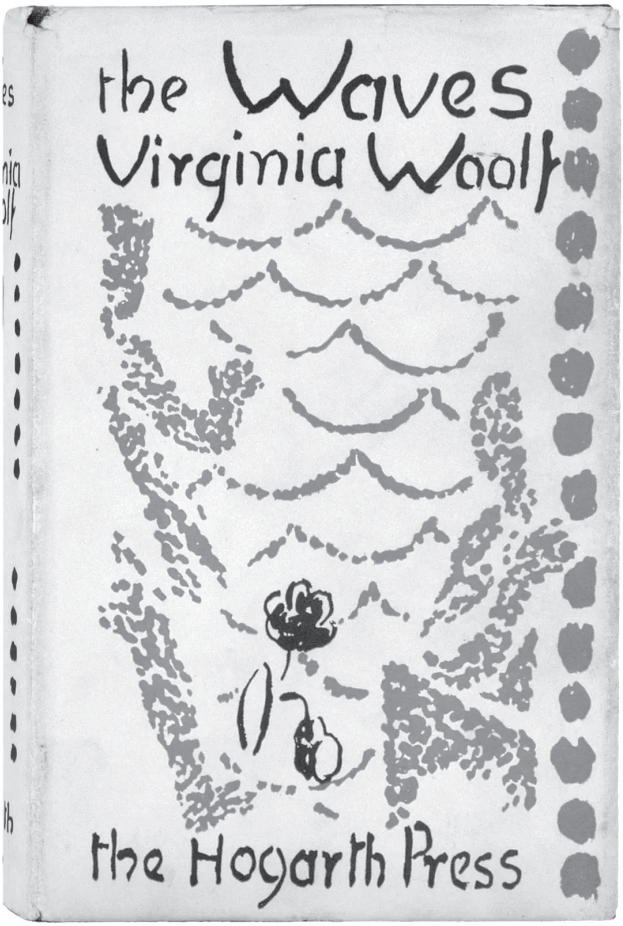

Dalgalar'ın ilk edisyonunun kapağı.

- Neville karakterine esin kaynağı olduğu düşünülen Lytton Strachey ve Virginia Woolf (üstte).
- Louis'e esin kaynağı olduğu düşünülen T.S. Eliot ve Virginia Woolf (sağda).
- Bernard'a esin kaynağı olduğu düşünülen E.M. Forster (altta).

Dalgalar

Güneş henüz doğmamıştı. Deniz, üzerinde kırışıklıklar olan bir örtü gibi hafifçe buruşsa da ayrışmamıştı gökyüzünden. Yavaş yavaş gökyüzü ağardıkça ufukta denizi gökyüzünden ayıran koyu bir çizgi oluştu ve gri örtü kalın şeritler halinde çizgi çizgi olup hareket etti peş peşe, yüzeyin altından, birbirinin ardından, birinin kovalayarak, aralıksız.

Kıyıya yaklaştıkça her bir çizgi yükseldi, kabarttı kendini, kırıldı ve kuma beyaz köpükten ince bir tül sürükledi. Duraksadı dalga, uyuyan birinin şuursuz nefes alıp verişi gibi iç çekti ve ardından tekrar yayıldı. Yıllanmış bir şarap şişesinde kalan tortu dibe çöküp camı yeşile bulamışçasına yavaş yavaş belirginleşti ufuktaki koyu çizgi. Ardında uzanan gökyüzü de beraklaştı, sanki oradaki beyaz tortu dibe çökmüş gibi ya da sanki ufkun altında uzanmış bir kadının kolu bir kandili havaya kaldırmış ve beyaz, yeşil ve sarı yassı çubuklar bir yelpazenin kanatlarını akla getirircesine gökyüzüne saçılmış gibi. Sonra kadın kandilini biraz daha kaldırdı ve hava saçaklandı sanki, bir şenlik ateşinin kükreyen dumanlı alevi gibi kızıl ve sarı parçacıklar halinde titreşip tutuşarak yeşil yüzeyden sıyrıl-

dı. Harlı şenlik ateşinin parçacıkları yavaş yavaş, tepesindeki gri yünden gökyüzünün ağırlığını kaldıran ve onu milyonlarca açık mavi atoma dönüştüren tek bir dumanda, bir akkorda eridi. Denizin yüzeyi ağır ağır saydamlaştı ve koyu çizgiler silikleşmeye yüz tutuna kadar hafifçe dalgalanarak pırıldadı. Kandili tutan kol yavaşça, geniş bir alev görünür olana dek, biraz daha ve sonra biraz daha yükseldi; ufkun ağzında ateşten bir kemer yanıyordu ve çevresinde deniz altın rengi ışıldıyordu.

Işık bir yaprağı ardından öbürünü saydamlaştırarak bahçedeki ağaçlara vurdu. En tepede bir kuş cıvıldadı; bir sessizlik oldu; aşağıdan ötekisi cıvıldadı. Güneş evin duvarlarını keskinleştirdi, beyaz güneşliğin üstünde bir yelpazenin ucu gibi kaldı ve yatak odasının penceresindeki yaprağın altına gölgeden mavi bir parmak izi düşürdü. Güneşlik hafifçe kımıldadı ama içerideki her şey karanlık ve hayalîydi. Kuşlar dışarıda sönük sönük ötüyordu.

“Bir halka görüyorum,” dedi Bernard, “tepemde asılı. Işıktan bir ilmik olup titreşiyor, asılı kalıyor.”

“Soluk sarı kalın bir katman görüyorum,” dedi Susan, “mor şeritle buluşana dek uzayıp gidiyor.”

“Bir ses duyuyorum,” dedi Rhoda, “cik, cik; cik cik; yükselip alçalıyor.”

“Bir küre görüyorum,” dedi Neville, “bir tepenin kocaman sırtlarına karşı damla biçiminde sarkmış.”

“Kan kırmızısı bir püskül görüyorum,” dedi Jinny, “altın iplerle bükülmüş.”

“Bir şeyin tepindiğini duyuyorum,” dedi Louis. “Kocaman bir hayvan ayağından zincirlenmiş. Tepiniyor, tepiniyor, tepiniyor.”

“Balkonun köşesindeki örümcek ağına bak,” dedi Bernard. “Üstünde su tanecikleri var, beyaz ışık damlaları.”

“Yapraklar pencerenin etrafında toplanmış sivri kulaklar gibi,” dedi Susan.

“Bir gölge düşüyor yola,” dedi Louis, “kapanmış bir dirsek gibi.”

“Çimenlerde ışık adacıkları yüzüyor,” dedi Rhoda. “Ağaçlardan süzülmüşler.”

“Yaprakların arasındaki tünellerde kuşların gözleri ışıl ışıl,” dedi Neville.

“Yaprak sapları sert, kısa tüylerle kaplı,” dedi Jinny, “ve su damlacıkları yapışmış üzerlerine.”

“Yeşil bir halka biçiminde kıvrılmış bir tırtıl,” dedi Susan, “küt ayakları çentikli.”

“Gri kabuklu salyangoz patikada ilerliyor, yassılaştırıyor ardında bıraktığı yaprakları,” dedi Rhoda.

“Ve pencerelerde alev alev ışıklar çakıp sönüyor, içeride ve dışarıda, çimenlerin üstünde,” dedi Louis.

“Taşlar ayaklarımı üşütüyor,” dedi Neville. “Hissediyorum tek tek her birini, yuvarlak ya da sivri.”

“Elimin üstü yanıyor,” dedi Jinny, “ama, avucum çiyden yapış yapış ve nemli.”

“Şimdi horoz ötüyor, bembeyaz gelgitten acı, kırmızı su fışkırır gibi,” dedi Bernard.

“Kuşlar şakıyor yukarıda ve aşağıda, içeride ve dışarıda, dört bir yanımızda,” dedi Susan.

“O hayvan tepiniyor; ayağından zincire vurulmuş fil; kumsaldaki o koca canavar tepiniyor,” dedi Louis.

“Eve bak,” dedi Jinny, “pencerelerin hepsi güneşliklerle kaplı bembeyaz.”

“Mutfağın musluğundan soğuk su akmaya başlıyor, kâsedeki uskumrunun üzerine,” dedi Rhoda.

“Duvarlar altın çatlaklarla çatlamış,” dedi Bernard, “ve yaprakların mavi, parmak biçiminde gölgesi düşmüş pencerelerin dibine.”

“Şimdi Mrs. Constable kalın siyah çorabını yukarı çekiyor,” dedi Susan.

“Duman tüttüğünde, uyku bir sis gibi kıvrılıp kalkıyor çatıdan,” dedi Louis.